

могли успішно розвиватися, їм необхідно випускати якісну, конкурентоспроможну продукцію. Цього можна досягнути за рахунок модернізації промислового виробництва, яке передбачає: розвиток існуючих та формування нових видів діяльності з вищою доданою вартістю; зростання продуктивності та обсягів промислового виробництва; вдосконалення методів господарювання; інтеграції до світових ланцюгів доданої вартості [3].

Список використаних джерел:

Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Дудар Т. Проблеми підвищення конкурентоспроможності аграрної продукції на шляху входження України в світове економічне співробітництво. Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства. Економічні науки. Вип. 63, 2017. – С. 3-8

Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку та торгівлі Проект Стратегії розвитку промислового комплексу України на період до 2025 року[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=10ef5b65-0209-4aa1-a72449fd0877d8d6&title=ProektRozporiadzhenniaKabinetuMinistrivUkrainiproSkhvalenniaStrategiiRozvitkuPromislovogoKompleksuUkrainiNaPeriodDo2025-Roku>

УДК 330.341.1+331.102.344[330.341.4]

**ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ
В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ**

П. А. Фісуненко, А. О Зюзя

ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

Системні трансформації в економіці, що призводять до змін структури економіки, до створення нових форм розвитку є характерними для всіх країн світу у ХХІ ст. Ці трансформації надають надзвичайної актуальності проблемі використання та розвитку інтелектуального потенціалу, його ролі в умовах трансформаційної економіки. На зміну традиційним способам господарювання приходять нові форми підприємницької діяльності, що ґрунтуються на широкому використанні нематеріальних активів підприємств, інтелектуальних продуктів та інтелектуальних ресурсів. Підприємницька діяльність суб'єктів господарювання все більше переходить у площину інтелектуального бізнесу. У зв'язку з тим, що конкурентні переваги суб'єктів господарювання у сучасному світі формують інтелектуальні складові, стратегічно важливими на сьогодні є питання, пов'язані зі створенням і розвитком інтелектуальних ресурсів та їх можливостей, що у своїй взаємодії формують поняття інтелектуального потенціалу.

Розглядаючи трансформаційну економіку «як особливий стан економічної

системи на етапі її становлення (еволюції до зрілого врівноваженого стану) і реформування (еволюції до нової економічної системи)», науковці вказують на основні риси трансформаційної економіки, що зумовлюють специфічні закономірності її розвитку, зокрема на інерційність, тобто збереження у перехідній економіці старих економічних форм, що свідчить про спадкоємність еволюційного процесу. Та одночасно, характерною рисою є інтенсивність розвитку нових форм як виявлення необоротності трансформаційних процесів у суспільстві. [1]

Окрім цього, трансформаційна економіка, як стадія розвитку світової економічної системи сучасного суспільства, на думку дослідників, має такі характерні особливості: глобалізація та урбанізація; прискорення темпів науково-технічного прогресу; процеси інформатизації; перетворення екології в економічний ресурс; переоцінка старих традиційних ресурсів і виробничих технологій; зміна функцій держави, тощо. [2; 3]

Процес трансформації також відбувається у технологічній структурі економіки суспільства. Тому на часі створення умов для інноваційного розвитку та забезпечення на цій основі достатнього рівня доходів громадян, гідного місця країни в міжнародному поділі праці. [4]

цих умовах, як бачимо, посилюється роль держави не тільки як загальнонаціонального центру макроекономічного та регіонального прогнозування, індикативного планування, регулятора грошово-кредитної, структурно-інвестиційної, соціальної, науково-технічної політики, ініціатора та організатора створення розвиненої ринкової інфраструктури, але й як головного регулятора інноваційної активності, яка є основою для формування та розвитку інтелектуального потенціалу суб'єктів господарювання. [5]

Динаміка інноваційної активності України за період з 2010 по 2016 роки (табл.1) свідчить про нестабільність інноваційної активності України за останні роки. Починаючи з 2013 до 2015 року спостерігається зниження інноваційної активності. І хоча у 2016 році ситуація дещо покращилась, проте з 2017 року знову простежується тенденція до зниження інноваційної активності України.

Станом на початок 2018 року Україна опустилася в рейтингу інноваційних економік світу (за даними Global Innovation Index) з 42-го на 46-е місце. [7] Звіт Даоського форуму «Готовність до майбутнього виробництва – 2018» дає оцінку готовності держав до нової індустріальної революції та позначає Україну на 74-му місці зі 100 учасників. [8]

Зважаючи на ці показники, одним із важливих завдань держави є формування інноваційно-інвестиційної моделі економічної трансформації України задля розвитку та ефективного використання інтелектуального потенціалу суспільства. Інноваційно-інвестиційна модель розвитку України передбачає перш за все відродження України як науково промислової держави, що буде конкурентоспроможною серед передових країн світу. Саме тому підвищення інноваційної активності сучасних підприємств, є одним з основних проявів сформованого інтелектуального потенціалу, системи інтелектуальних

ресурсів суб'єктів господарювання.

Дослідники інтелектуального потенціалу застосовують системно-динамічний підхід до визначення його сутності. У рамках цього підходу виокремлюють властивості системи інтелектуальних ресурсів, які впливають на формування інтелектуального потенціалу: «цілісність (інтелектуальні складові створюють можливості для використання потенціалу лише у випадку їх взаємодії); унікальність (кожне підприємство має притаманні лише йому інтелектуальні ресурси, що визначають унікальні можливості); синергія (у своїй взаємодії інтелектуальні ресурси створюють можливості, які суттєво переважають можливості кожного окремого компоненту у вигляді їх простої суми); адаптивність (можливість адаптації інтелектуальних складових до зміни умов внутрішнього і зовнішнього середовища підприємства)».[9]

Розуміння інтелектуального потенціалу, як динамічної системи по створенню і впровадженню інновацій у господарську діяльність, з метою забезпечення конкурентних переваг підприємств з урахуванням характерних рис інтелектуального потенціалу, робить проблему формування та використання інтелектуального потенціалу надзвичайно актуальною в умовах трансформаційної економіки, орієнтованої на інновації.

Список використаних джерел:

Беляєв О. О. Політична економія: Навч. посібник. / О.О. Беляєв, А.С. Бебело.:— К.: КНЕУ, 2001.— 226 с.

Трансформація моделі економіки України (ідеологія, протиріччя, перспективи) : монографія / за ред. В. М. Геєця. – К. : Логос, 1999. – 500 с.

Башнянин Г. І. Економічні системи: проблеми структуризації і типологізації / Г. І. Башнянин, І. М. Копич, Б. М. Шевчик. – Львів : Коопосвіта, 1999. – 220 с.

Ольсевич Ю. Я. Трансформация хозяйственных систем : монография / Я. Ольсевич. – М. : Прогресс, 2006. – 307 с.

Kornai J. Transformational Recession: the Main Causes / J. Kornai // *Journal of Comparative Economics*. — 2010. — Vol. 19. — № 1. — P. 39–63

Державна служба статистики України [<http://ukrstat.gov.ua>]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Global Innovation Index 2018 [<https://www.globalinnovationindex.org>]. – Режим доступу:<https://www.globalinnovationindex.org/gii-2018-report#>

Електронний ресурс [<https://www.rbc.ua>]. – Режим доступу: <https://www.rbc.ua/rus/news/ekonomicheskij-forum-davose>

Князь С., Холявка Л. Сутність поняття і характеристики інтелектуального потенціалу підприємства / Князь С., Холявка Л. – *Економічний аналіз*, 2013, Вип. 12., Ч. 3. С. 188-191